

lem de to Anvendelser af en Skat, Valget mellem Toldbettelser og Alderdomsforsørgelse, saa kan der for det første ikke være Tvivl om, at Spørgsmaalet om en Alderdomsforsørgelse har langt større Rækkevidde end det andet, at det betyder noget for hele den store Befolkning, hvis den kunde se ud i Fremtiden, uden at det Tryk for kommende Dage hvilede over ens Sind, som nu efter saa stor en Maalestok formørker fattige Folks daglige Liv. I Modsetning dertil ville Toldbettelser spille en mindre Rolle og mærkes mindre af den Grund, at Fantasten ikke sættes saa stærkt i Bevægelse ved dem som ved Tanken om de gamle Dage i Nød og Savn. Men netop jo højere jeg stiller Løsningen af denne Opgave, desto mere er det mig om at gøre at saa gennemført en Alderdomsforsørgelse, der betyder noget virkelig blivende, der har sin Rod i noget, som ikke vakler. Des mindre kan jeg være med til at bygge en Alderdomsforsørgelse paa en Skat, hvis Princip jeg selv fordommer, og hvis Udbytte staar for mig som højt tvivlsomt. Ja, jeg kan sige, at jo større Betydning jeg tillægger den Sag, des mindre kan jeg gaa med til at grundlægge den paa en usikker Grund. Jeg kunde, naar alt ellers var lige, snarere gaa med til Toldbettelser paa Grundlag af en Skat end til en Alderdomsforsørgelse paa Grundlag deraf, netop fordi det forekommer mig, at Alderdomsforsørgelse er en Sag af det Omfang og den Dybde, at man maa tage alle Hensyn med i Betragtning, som kunde sikre dens Fremtid, inden den føres ind i Livet. Det Grundlag for en Alderdomsforsørgelse, som en Spiritusstat giver, forekommer mig at være allerede for saa vidt noget modsigende, som man derved vil bygge en stor human Foranstaltning op paa et Grundlag, som dog ikke kan siges at staa i den mindste Forbindelse med den humane Udvikling, og hvorved man endog saa fra en vis Side jet kan blive ledet hen til at holde Befolkningen nede i ikke humane Tilstande. Hvis man vilde stille Tingen paa Spidsen, maaste paa lignende Maade som i det af mig vedfendte Citat, kunde det siges, at, hvis man tænkte sig Olforsbruget stærkt gennemført i et Land, vilde det være noget misligt, at man paa den Maade fremtalde en tidlig Alderdom hos Folk, for derved at sikre dem en Alderdomsforsørgelse. Dette var den humane Side af Sagen, men det andet Spørgsmaal er, at, naar jeg tænker paa en Alderdomsforsørgelse, vil jeg ogsaa gerne have Sikkerhed for, at der rent finansielt set vil være givet Midler i Hænde, hvormed vi tragt kunne afslutte vore Forhandlinger om

den Sag. Men, som Tingene stille sig i Øjeblikket, forekommer det mig, at der ingen Sikkerhed vil være for, at Pengene kunne tilvejebringes ad den foreslaede Vej. Ganste vist kan man have et Skøn om, at Olforsbruget ikke bliver mindre, og jeg har selv et saadant Skøn, men et er et personligt Skøn, i Kraft af hvilket man i det givne Øjeblik nødes til at afgive sin Stemme og til at handle, og noget andet er, hvad man gennem et paa Bevisførelse støttet Skøn kan vente at saa ophøst. Naar man nu ser, at der fra jagtyndig Side er kommen Anthydning om, at det vil være muligt at omgaa Loven, og at vænne Befolkningen til en Nydelse af den Art, der vil spille samme Rolle for Befolkningen, uden at Statskassen bliver rigere derved, er hele Sagen i Øjeblikket, saa længe liget ikke er blevet afvist med Grunde, et Spring ud i Mørket efter det bekendte engelske Udtryk, et Skridt, hvoraf man ikke har en bestemt, klar og fast Begrundelse. Man tilsigter et økonomisk Udbytte, men man har paa samme Tid Spekulationer om, at man mulig slet ikke faar dette økonomiske Udbytte. Nu siger man, at det gør ikke noget med Hensyn til det foreliggende Forslag, for saa vidt Staten garanterer for, hvad der mulig ikke kommer ind ved en Skat. Men med Hensyn til denne Garanti vil jeg sige, at Statskassen er dog ikke et mytisk Væsen, der i sig rummer alt, hvad man vil forlange deraf ved at banke paa, men at den kun er et Medskab til at gemme de Skatter, som man er i Stand til ad forskellige Veje at udskrive. Hvis det skulde vise sig, at Planen med denne Statsvigter, hvis det skulde vise sig, hvad der i Øjeblikket staar tvivlsomt, at Skatten vil blive omgaaet, saa kan Statens Garanti vel betyde noget et enkelt Nar, men Nar efter Nar vil den intet betyde, fordi Statskassen vil mangle den Tilstrømning af nye Midler, som man ad den Vej søger at sikre den. Derfor forekommer det mig, at Statsgarantien i dette Tilfælde ikke betyder noget for en blivende Institution. Jeg vil sige, at hvis man førte en saadan Tanke igennem om bestemt at knytte en Alderdomsforsørgelse til en Skat, kunde der drages en Parallel mellem dette og Forholdet mellem Beskyttelse og Beskatning. Ganste vist gaar Udviklingen i en noget forskellig Retning, men der er dog en Parallel, nemlig den, at man til en bestaaende Stat knytter saa væsentlige reelle Interesser, at man af Hensyn til selve disse Interesser ikke er i Stand til at gribe ind i Statens Form. Er der indført Beskyttelse for en Vare, kan man ikke afstøffe Tolden paa denne Vare af Hensyn til dem,